

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	11XCdo/50/2016
Identifikačné číslo spisu:	6912213728
Dátum vydania rozhodnutia:	07.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6912213728.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO : 35 807 598, zastúpenej Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO : 36 864 421, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 13C 297/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. októbra 2015, sp. zn. 41Co 71/2015, takto

rozhodol:

Návrh žalobkyne na prerušenie konania z a m i e t a.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Rimavská Sobota uznesením z 25. júla 2014, č. k. 13C 297/2012 - 34, uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 66 Eur za vznesenú námietku zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“).

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 28. októbra 2015, sp. zn. 41Co 71/2015, napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že z hľadiska obsahového išlo v podanej žalobe aj o námietku zaujatosti a za správne označil i posúdenie otázky vzniku poplatkovej povinnosti žalobkyne. Zároveň poukázal na uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 446/2013, I. ÚS 534/2013, podľa ktorých vecné oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. sa nevzťahuje na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a vo veci rozhodoval vylúčený sudca a súd bol nesprávne obsadený (§ 237 písm. g/ O.s.p.). K dovolaciemu dôvodu podľa § 237 písm. e/ O.s.p. uviedla, že nepodala námietku zaujatosti a v podanom odvolaní to výslovne uviedla. Odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) odôvodnila tým, že napadnuté rozhodnutie je nielen absolútne prekvapivé, ale aj nedostatočne odôvodnené a teda nepreskúmateľné. Podľa jej názoru vo veci rozhodoval vylúčený sudca, resp. súd nebol správne obsadený (§ 237 písm. g/ O.s.p.), pretože o povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol sudca súdu, nezákonný postup ktorého jej spôsobil majetkovú a nemajetkovú ujmu, náhrady ktorej sa v konaní domáha. Zároveň žalobkyňa navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia a konanie prerušiť a predložiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúlady položky 17a Sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch s Ústavou. Uplatnila si i náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), predovšetkým skúmal, či je dôvodný návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p.

Z obsahu dovolania žalobkyne vyplýva, že navrhuje dovolacie konanie prerušiť z dôvodu, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktorá sa nemá spoplatňovať, pretože je jediným prostriedkom, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu fakticky poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Ustanovenie § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. ukladá povinnosť súdu prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Takýto záver je však oprávnený urobiť len súd, nie účastník konania (R 53/1999). Návrhu účastníka na prerušenie konania nie je súd povinný vyhovieť a ak pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o nesúlade právnych predpisov, prejednanie a rozhodnutie veci bez prerušenia konania nezakladá procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. spočívajúcu v odňatí možnosti účastníka konať pred súdom (ZSP 37/2009).

Položka 17a, ukladajúca účastníkom konania platiť za vznesenie námietky zaujatosti súdny poplatok vo výške 66 Eur, bola do Sadzobníka znovu zavedená zákonom č. 621/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 621/2005 Z. z.“). Dôvodom pre jej opätovné zavedenie bolo, že inštitút námietky zaujatosti sa zneužíval a dochádzalo k zbytočnému predlžovaniu konania. Predmetný poplatok preto má povahu kaucie, ktorá sa poplatníkovi vracia, ak námietku podal odôvodnene (§ 11 zákona č. 71/1992 Zb.). Takéto ustanovenie je podľa najvyššieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavného práva, a to práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). V tejto súvislosti treba dodať, že otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno

pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (rozsudok z 19. júna 2001 vo veci Kreuz v. Poľsko). Rovnako vyslovil, že z čl. 6 ods. 1 tohto dohovoru nevyplýva ani právo na bezplatné súdne konanie (m. m. rozsudok z 9. októbra 1979 vo veci Airey v. Írsko) a že nikdy nevyhlásil možnosť, že potreby spravodlivého výkonu justície môžu odôvodniť uloženie peňažného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu (m. m. rozsudky vo veci Brualla Gómez de la Torre v. Španielsko z 19. decembra 1997, vo veci Tolstoy-Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo z 13. júla 1995). Takýto názor si osvojil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (I. ÚS 176/03, III. ÚS 209/05).

Na základe uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že položka 17a Sadzobníka nie je rozporná s Ústavou Slovenskej republiky, preto návrh žalobkyne na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. ako nedôvodný zamietol.

Ďalej dovolací súd skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a dospel k záveru, že ho treba odmietnuť.

V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky - viď konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 1 Cdo 122/2014, 1 Cdo 264/2013, 3 Cdo 310/2014, 3 Cdo 534/2014, 4 Cdo 132/2014, 4 Cdo 229/2014, 4 Cdo 235/2014, 4 Cdo 380/2014, 4 Cdo 424/2014, 4 Cdo 531/2014, 5 Cdo 295/2014, 5 Cdo 311/2014, 6 Cdo 120/2014, 6 Cdo 304/2014, 8 Cdo 132/2014, 8 Cdo 133/2014. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 243b ods. 7 O.s.p. už ďalšie dôvody neuvádza.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne je podľa § 239 ods. 3 O.s.p. v znení účinnom od 1. januára 2015 vylúčená (keďže predmetom konania je zaplatenie súdneho poplatku) a v konaní nebola preukázaná vada podľa § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Najvyšší súd nezistil ani splnenie predpokladov na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že v dovolacom konaní jej žiadne nevznikli a táto si ich ani neuplatňovala.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.